

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500—; pentru particulari Lei 400—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300—. În străinătate Lei 800—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

□□□□□□□□

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

1937. — Bilanț economic pe 1936. — Scurtă privire retrospectivă. — Aplicarea legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane.

1937.

Anul 1936 s'a inaugurat sub auspiciile promițătoare ale Congresului Economic, ținut în Cluj la 28 Noembrie 1935. Lumea noastră bancară era încă sub impresia acestui congres și mai ales sub impresia promisiunilor solemne ale guvernului, făcute în fața națiunii românești din aceste tinuturi.

Din aceste promisiuni s'a realizat până acum promulgarea decretului lege prin care se vor despăgubi instituțiile noastre bisericești și culturale de pierderea suferită la băncile noastre, în urma aplicării legii de lichidare a datoriilor agricole și urbane.

Ajutorarea efectivă a băncilor noastre până acum nu s'a făcut. Dar au fost și sunt în curs tratative foarte avansate între conducătorii băncilor noastre și factorii autorizați, pentru refacerea băncilor, pentru ca ele la rândul lor să-și poată îndeplini misiunea ce o au în vederea întăririi economice a poporului nostru de dincoace de Carpați. Aceste tratative în anul 1937 trebuie să-și aibe rezultatul pozitiv. Dacă aceasta operațiune avansează foarte încet, nu putem contesta patriotismul factorilor chemați și înțelegerea lor, că pentru consolidarea

dominațiunii românești pe aceste plaiuri este o condiție de primul ordin întărirea economică a națiunii românești. Aceasta întărire economică este în funcție într-alte de refacerea creditului, sdruncinat până în temelie de criza economică și mai ales de legiurile economice, cari au fost o consecință de neînlăturat a acestei crize.

Astfel anul 1936 a fost caracterizat de nizuința guvernanților pentru reconstruirea forțelor economice naționale și de altfel destul de anemice. Această năzuință s'a manifestat până acum, — conform obiceiului românesc, — numai pe teren legislativ și încă numai în stadiu de proiecte de legi. Se discută modificarea legii pentru reglementarea comerțului de bancă, a concordatului preventiv, a executărilor silite, etc.

S'a promulgat pe cale de decret legea pentru înființarea Caselor de amanet. S'a depus proiectul de legi pentru înființarea Creditului Agricol, fiind în curs de redactare definitivă proiectele de legi pentru Creditul meșteșugăresc, cel al funcționarilor etc. etc.

Nu putem discuta în cadrul acestui articol, dacă modalitatea aleasă de guverne pentru aservirea creditului forțelor producătoare românești, este cea mai potrivită. Constatăm cu bucurie însă această tendință de refacere a creditului, tendință accentuată din ce în ce mai mult. De altă parte constatăm că în fond până acum s'a realizat foarte puțin și că în anul 1937, va trebui să se facă totul;

anul 1937 trebuie să fie anul realizărilor, așa după cum anul 1936 a fost anul promisiunilor.

Dar abstracție făcând de aceste evenimente externe de viața propriu zisă a băncilor noastre, anul 1936 a dovedit și vitalitatea și soliditatea organismului nostru bancar, grupat în „Solidaritatea”. Cu toate loviturile suferite de băncile noastre, cu toate că până în prezent nu s'au ajutat efectiv băncile noastre, cu toate că încrederea publicului deponent se reface lent, dar se reface, multe dintre băncile noastre, nu numai cele mai mari, în anul 1936 au reînceput, dacă nu au chiar continuat operațiunile bancare obișnuite, în special plasarea de împrumuturi. Aceasta desigur nu este un motiv ca băncile noastre să nu fie ajutate de către cei chemați, ei din contră un motiv în plus pentru accelerarea procesului de refacere a lor!

Anul 1936 sub aspect internațional politic ne lasă o moștenire foarte întunecată. Anul 1937 sau cei imediat următori lui, poate să fie ora răfuelilor conflictelor, cari mocnesc de mult. Deci națiunea noastră trebuie să fie gata din toate punctele de vedere. În primul rând din punct de vedere economic.

Solidaritatea națională impune întărirea elementului românesc din părțile cele mai amenințate ale Țării. Deci nu ne îndoim că anul 1937 va fi anul realizărilor promisiunilor făcute în 1936.

Conștii de forța noastră, așteptăm cu seninătate anul 1937, care suntem convinși că eel puțin sub raport economic va fi mai bun decât cei premergători. Fie deci binevenit la noi!!!

Bilanț economic pe 1936.

Aruncând o privire retrospectivă asupra stării economice generale în anul care a expirat, nu putem nega o simțitoare îmbunătățire a economiei mondiale și a economiei românești, în special. Perioada de depresiune se poate considera ca trecută, iar semnele de îndreptare se înmulțesc. În nici un domeniu de activitate umană nu se poate verifica interdependența dintre factorii vieții sociale ca pe tărâmul economic. Producția, circulația, repartitia și consumația bunurilor, din fiecare țară stau sub influența mai mare sau mai mică a fenomenelor economice din celelalte țări. Economia românească nu putea face excepție dela această regulă. După un interval de timp foarte scurt dela izbucnirea formidabilei crize economice americane, care a culminat cu prăbușirea valorilor dela bursa din New-York în

toamna anului 1929, economia noastră națională a suferit grava criză bancară din toamna anului 1931. Legiferarea conversiunii a fost pur și simplu consfințirea unei stări de fapt. De mult prețul patrimoniului debitorului, care constituia gajul creditorilor, nu mai putea acoperi nici pe departe quantumul creanței.

Or, când economia mondială înregistrează primul pas spre mai bine, nimic mai natural, ca efectele bune să se resimtă și în țara noastră, în virtutea aceleiași legi de interdependență a fenomenelor economice.

În anul 1936, natura, — aceasta alma mater a noastră din toate timpurile și locurile — ne-a dăruit o recoltă dintre cele mai bogate, optzeci la sută din populația acestei țări fiind din belșug răsplătită pentru munca depusă. Bunăstarea aceasta a plugarilor trebuie să fi avut cele mai bune consecințe asupra întregii noastre economii. Căci, pe bună dreptate, după cum mizeria noastră economică a fost cauzată — în cea mai mare parte a ei — de pauperizarea clasei țărănești, tot astfel înflorirea vieții noastre economice să fie cășunată de o mai bine apreciată muncă a păturii rurale. La repriza economiei românești au mai contribuit următoarele contingente: Mai întâi, conjunctura excepțional de favorabilă pe piața mondială a materiilor prime în special a cerealelor. În rândul al doilea stingerea datoriilor agricole, care a avut cele mai favorabile urmări asupra marelui masse a agricultorilor. În rândul al treilea trebuie menționată și conjunctura industrială, mai ales avântul din ultimii doi-trei ani.

Încă din anul 1935, semnele de atenuare ale crizei economice s'au înmulțit, în toată lumea. Anglia, Franța, Canada, Norvegia, Suedia, Germania, Italia, Rusia, Japonia, etc., au înregistrat indicii de refacere. De atunci mișcarea de înviorare a progresat neîncetat, iar în rândul statelor cari se bucură de conjunctura favorabilă au intrat Statele Unite ale Americii de Nord, Argentina, Elveția, Țările Dunărene, etc. Înraurirea comerțului mondial asupra pieții românești este cu atât mai mare cu cât participarea noastră la deverul universal este destul de redus, de abia 3,4 la mie.

Dela 1929 asistăm la o continuă scădere a tuturor prețurilor. Deși acea scădere nu a fost prea dramatică, totuși repercusiunile ei asupra creditului au fost nemai pomenit de mari, provocând o sdruncinare completă a sistemului de credite. La noi acest fenomen s'a observat mai bine. Dela 1934 încoace constatăm o tendință nouă de urcare a prețurilor. Tendința aceasta, unii o atribuie pregătirilor spirituale și materiale a unei noi conflagrații politice generale. Fără a ne ralia în întregime la această opinie, trebuie să concedem, cu toate acestea, că preparativele diferitelor state naționale în vederea unui nou războiu mondial, au influențat într-o mare măsură mișcarea economică din toată lumea.

Politica noastră economică în interior a avut din 1932 până azi unul și același scop: de a satisface cu mijloace proprii toate nevoile interne și de a crea un prisos de producție pentru realizarea unor bunuri de schimb necesare vieții noastre economice. În parte,

scopul a fost atins, mai ales pe tărâmul industrial. În direcția aceasta, rolul hotărâtor l-a jucat, însă, recolta foarte bună agricolă din anul 1936.

În primul semestru al anului 1936, economia noastră a trecut printr'o perioadă de depresiune generală și anume până în luna Septemvrie. La începutul semestrului al doilea, în fața perspectivelor unei recolte abundente, situația se schimbă brusc, căpătând o pronunțată și bine meritată notă de optimism. Să luăm, mai întâi, cele două industrii exportatoare: petrolul și lemnul. Ambele își încheie bilanțurile cu câștiguri frumoase. Piața internațională de vânzare le-a fost favorabilă.

Producția de țiței, a sporit în anul 1936, față de anul 1935, cu 100 vagoane pe zi. În 1935, producția zilnică totală la noi în țară, a fost de 2300 vagoane, iar în anul 1936 de 2400 vagoane. Doar activitatea de foraj a înregistrat un mic regres. Stocurile mari de petrol din Statele Unite sunt în scădere, ceea ce desigur influențează asupra prețurilor mondiale. Dar ceea ce determină urcarea prețurilor produselor petrolifere este întrebuintarea pe o scară tot mai mare a combustibilului lichid, în special cantitatea mare pe care o consumă industria automobilelor, a cărei dezvoltare este în plin progres.

Lemnul încă constituie obiectul unor importante afaceri de export, pentru producătorii români. România a aderat la înțelegerile internaționale cu privire la comerțul lemnului, asigurând negustorilor de lemne debuseuri fixe, sigure și cu prețuri relativ remuneratorii. Situația aceasta nu a fost, însă, în tot timpul anului. Dimpotrivă, în partea primă a anului, industria forestieră, din pricina unei insuficiente rentabilități pentru existența sa, a suferit foarte greu. La începutul celui de al doilea semestru, prețurile au înregistrat o urcare, care dădea cele mai frumoase șanse de beneficii. Urcarea de pe piața Londrei a fost decisivă. Azi, operațiunile de export cu material lemnos sunt în adevăr remuneratorii și sunt menite de a contribui într'o importantă măsură la revirimentul vieții noastre economice. Pe piața internă, conjunctura nu a fost mai favorabilă decât în anul 1935, totuși prețurile sunt destul de mulțumitoare pentru ca să procure industriei lemnului beneficiile, de cari are neapărată nevoie.

Industria *metalurgică* a trecut și ea în prima parte a anului 1936, prin greutăți mari, datorită, în primul rând, imposibilității de a-și forma în mod prompt, mijloacele de plată în streinătate. Situația s'a ameliorat în al doilea semestru. Pentru primadată, producția de fontă a depășit pe cea din 1929. De asemenea a sporit producția de oțel și laminate. În industria *construcțiilor* s'a constatat o regresivitate. Această scădere în numărul construcțiilor trebuie să ne îmbucure. Numărul mare de clădiri ce s'au făcut în cei din urmă 4—5 ani nu a fost altceva decât fuga capitalurilor de teama inflației și neîncrederea posesorilor de bani, în instituțiile de

credit și de depuneri de tot felul. Or, reducerea activității de construcții imobiliare este un semn mai mult de însănătoșire economică. Consultând indicii producției industriale pe ultimii ani, constatăm că industria minieră și electrică prezintă sporuri pe prima jumătate a anului 1936 față de anul 1935. În schimb, avem și regrese, ca cea manufacturină și a monopolurilor, cari pe aceeași perioadă de timp, acuză unele scăderi. În special, se observă că industriile, cari au debuseuri externe, și-au sporit producția, în timp ce ramurile industriale, cari își desfac produsele numai pe piața internă, pare că își restrâng producția, în limitele consumului intern.

Să trecem acum la altă ramură de producție, care constituie, ori cât s'ar spune, principala noastră sursă de bogăție: agricultura. Este inutil de a mai insista asupra faptului notoriu, că buna stare a țaranului, datorită unei recolte abundente, din anul, care a expirat, a avut cele mai bune urmări asupra întregii noastre economii naționale.

Producția de grâu din anul 1936 a atins cifrele din 1930 și 1931. Acest rezultat, în aparență, nu impresionează pentru moment. Căci, în adevăr, dacă recolta din 1930 și 1931 a fost foarte bună, nu se poate spune, același lucru despre starea țaranului, despre care — o știm cu toții — avem cele mai pesimiste știri și păreri pentru perioada de timp amintită. Totuși la o scrutare în fond a situației din anul trecut 1936, vom ajunge la constatări mai optimiste. Potențialul recoltei din anul acesta este superior față de cea din 1930—31, pentru motivul că minimum 50 la sută din recolta de grâu a anului 1936 are o greutate la hectolitrul de peste 77 kgr., iar impuritățile sunt într'un grad mult mai mic decât cele semnalate și constatate în anii trecuți. Disponibilul de grâu pentru export ce ne rămâne din anul trecut este evaluat la 150—160 mii vagoane. Această cifră reprezintă un activ important pentru balanța comercială a țării noastre.

Pe lângă îmbelșugata recoltă de grâu, în anul 1936 am avut parte și de o recoltă bună de porumb, care se evaluiază la circa 50 milioane chintale. Orzul, deasemenea s'a produs în cantitate destul de mare, de circa 16 milioane chintale. Fasolea, unul dintre alimentele de căpetenie ale țaranului român, se evaluiază la circa 28.000 vagoane, iar ovăsul la 84.000 vagoane.

Dar, conjunctura favorabilă pentru economia agricolă din țară nu se explică numai prin opulența din anul 1936, în asemănare cu cea din anii precedenți, ci, într'o măsură apreciabilă, și prin carența de cereale survenită în celelalte țări din Europa. E destul să menționăm: Germania, Italia, Anglia, Grecia și Franța, toate țări de mare consum, spre a ne da seama de beneficiile, pe cari le poate obține industria noastră agricolă, după urma fenomenelor agricole din alte țări. Deabia acum ne putem da seama, cât a avut de suferit agricultura noastră națională în anii din urmă din cauza

tendințelor manifestate de Statele din Apus, în cea mai mare parte celor industriale, de a își satisface nevoile lor interne de cereale prin producția solului lor propriu.

Ca încheiere a acestei expunerii sumare, ținem a releva declarațiile ministrului comerțului și industriei, cu privire la situația economică generală a țării. Condițiile, în cari se prezintă balanța noastră comercială sunt dintre cele mai bune. Pe primele 11 luni ale anului 1936 exportul a înregistrat cifra de 18.500 milioane Lei, iar importul o cifră de numai 10.900 Lei. Din comparația celor două cifre rezultă un excedent al balanței comerciale de 7.600 milioane Lei. În cele 16 zile prime din Decembrie, exportul este de 1.119 milioane Lei, de unde rezultă că pe întreaga lună va exista un export de circa 2.000 milioane Lei.

Pentru anul 1936, excedentul se urcă la cifra de 8.000 milioane Lei. Este unul dintre cele mai mari și pozitive rezultate obținute după războiul de economie noastră națională. Față de exportul crescând al României, se observă o majorare a capacității de import a țării noastre, și, odată cu aceasta, o sporire a potențialului nostru de plată a datoriilor externe.

Cu aceste constatări îmbucurătoare, începem un nou an economic, pe care — nu e nevoie s'o mai spunem — îl dorim cel puțin tot atât de fecund în rezultate ca și cel care a trecut.

P. S.

Scurtă privire retrospectivă.

Războiul vremii se găsește iarăși în perioada când trebuie să creșteze un an care se duce. Cu această ocaziune entitățile colective și chiar cele individuale obișnuiesc să treacă în revistă evenimentele mai interesante din decursul unității respective de timp, spre a-și cristaliza într'un mănunchiu de cifre sau slove rezumative, ce au creat, ce ar fi trebuit să creeze și deci ce a rămas de făcut pentru viitor. Datori suntem deci și noi să scrutăm rezultatul celor 366 de zile ale anului 1936 pentruca să vedem în ce fel munca noastră s'a comportat împrejurărilor și mai cu seamă, în ce măsură evenimentele interne sau externe, ne-au ajutat sau ne-au derutat. Natural că în cele ce vom examina vom căuta să punem accentul pe partea economică a lucrurilor; totuși cum astăzi economicul e influențat de atâția alți factori, nu vom neglija nici importanța acestora.

Din punct de vedere politic intern am înregistrat o guvernare cu o durată completă de funcționare. Datorită acestui fapt se pot urmări evenimentele într'un complex de măsuri coerente, așa că nu se poate spune în cazul unei analize critice, că ceea ce s'a făcut bun de un partid, s'a dărâmat de celalalt. Ca rezultat al acestei guvernări de plină durată, avem

de înregistrat legiferarea fundamentală a diferitelor probleme, privind structura vieții românești. S'a modificat adecă Legea meseriilor în jurul căreia s'au pus atâtea frământări, s'a modificat Legea învățământului profesional, cu scopul de a da o directivă de educație practică tineretului respectiv și s'a pus în practică pe de o parte Legea pentru întrebuițarea personalului românesc în întreprinderi, iar pe de altă parte o nouă lege administrativă.

Domeniile de lucru amintite sunt capitale pentru conturarea economiei românești. În legătură cu ele s'a discutat mereu asupra posibilităților financiare pe cari să le ofere Statul spre a pune pe roate noua gândire care se desprinde din legile amintite. S'a discutat, dar la rezultate concrete nu s'a ajuns deși s'a votat o nouă lege care să reglementeze comerțul de bancă. Căci e suficient să ne dăm seama că creditul în țara noastră, se găsește într'o stare de lăncezeală. Dela operațiunea lichidării datoriilor agricole și urbane până astăzi o lespede grea s'a lăsat peste acest domeniu de activitate. Economia românească se resimte din această cauză și nu-și poate accelera ritmul funcționării așa cum ar cere nevoile. Faptul s'a înțeles și de factorii de conducere, căci reînvierea creditului este o lozincă perpetuă în toate deliberările respective, probabil pentrucă s'a făcut convingerea că nu legea însăși crează fenomenul, ci ea numai îi reglementează funcționarea. Și trebuie să remarcăm că acești factori, cari deliberază asupra înviorării creditului sunt multipli, de grade și clasificare diversă. Luptă pentru reînvierea creditului Institutul de emisiune și toate organismele economice de importanța lui precum: Consiliul Superior al economiilor, Centrala băncilor populare, organizațiunile de breslă, etc. etc. fără ca totuși până acum să se fi cristalizat vreun rezultat pozitiv.

Trebue să ne dăm seama că un așezământ așa de important, dar tot atât de ușor vulnerabil, la împrejurări neprielnice cum este creditul, nu se poate fonda cu una cu două și mai cu seamă, nu poate prospera dacă e supus tuturor fluctuațiilor, cari pornesc justificat sau nejustificat. Mai grav este faptul că agricultura, domeniul economic de aproape cea mai mare importanță la noi în țară, a rămas lipsită de binefaceri active pe cari le aduce creditul. De aceea nimic nu este mai ardent la noi în țară, decât un institut de credit agricol bine organizat, care să desmorțască glia românească de anchilozarea economică în care se găsește.

În general luat, anul 1936 nu se poate numi un an rău. Datorită împrejurărilor politice externe munca românească s'a plasat pe piața respectivă în mai bune condițiuni decât până acuma. Poate că la mijloc a fost și contribuția naturii care la noi s'a dovedit ceva mai darnică decât în alte părți, însă fapt de necontestat este că deși am participat la sancțiunile eco-

nomice contra Italiei, ea s'a înfruptat desigur pe cale indirectă, de produsele economiei românești. De aici însă nu noi am profitat, ci toată gama de mijlocitori internaționali, cari când e vorba de speculațiuni nu cunosc nici un scrupul. În orice caz însă produsele agricole românești au avut o bună căutare. Prefururile lor s'au ridicat într'o măsură sensibilă și chiar pe piața internă sunt într'o accentuată urcare. Am ajuns astfel ca din jocul normal al factorilor economici să lucrăm cu un randament mai bunșor, dar adevărul este că suntem încă înapoiți cu producția pe unitatea de suprafață. Evident că ceea ce trebuie să ne fie la suflet, este acest incomensurabil de important proces care trebuie să ridice plugăria românească la un nivel de producție compatibil cu forțele pământului nostru și astfel să ajute la ridicarea standardului fărănesc de trai, astăzi atât de inferior, încât inspiră legitime îngrijorări.

Ridicarea agriculturii noastre nu este numai un fenomen de schimb economic. Ea prezintă complexități cu repercusiuni adânci în însăși vitalitatea națiunii. Între cauzele cari țin plugăria noastră pe un picior înapoiat sunt și acelea derivând din împrăștierea, fărâmișirea proprietăților. Nu face adesea munca cât timp cere drumul cu cai și mai cu seamă cu boi, până la bucata ce urmează să fie arată. Apoi împărțirea pământului prin moștenire a ajuns la întinderi de proprietăți cari au scăzut cu mult sub suprafața optimă de lucru. Așa că în foarte multe cazuri, țărănul își pierde timpul mai mult alergând dela o bucată de pământ la alta, decât muncind propriu zis. De aceea nu e de mirare că se propun reforme radicale în dreptul civil, între cari declararea majoratului agricol este o măsură care se cere grabnic înfăptuită.

Dar economia agricolă românească se găsește în general pe punctul de a fi nevoită să accepte reforme structurale, fundamentale dacă vrea să țină pas cu vremea. Și e timpul să le adoptăm, căci mergând mai departe în ritmul zilei de azi, nu vom mai rezista multă vreme și dezastrul economic, social și deci românesc nu va întârzia.

Nici industria românească nu s'a simțit rău anul aceasta. Natural am zice mai precis industria din România, căci românească nu e ea decât cu numele. Dar să adoptăm acest atribut gratuit și să examinăm lucrurile cu sentimentul că ce-i în România e și românesc.

Comenzile industriale n'au lipsit în anul acesta. Ori cât s'au plâns industriașii contra regimului comerțului exterior, ori cât au alergat în dreapta și în stânga formulând doleanțe, nu se poate spune că au stat cu mașinile în repaus. Mai mult decât anul trecut, industria românească tocmai datorită legiferărilor economice excepționale a activat fără răgaz. Toate instituțiile publice și private au fost silite să-i accepte

produsele, deoarece importul se face cu foarte mare greutate. Tot din această cauză au luat ființă întreprinderi noi și sunt pe cale să ia și altele de mare însemnătate pentru activitatea economiei noastre.

Alarma dată de praful de pușcă aprins în Abisinia a desmetecit puțin lumea politică din toropeala în care căzuse, alimentându-se cu artificialitățile Genevei. De aceea s'a pus peste tot pe tapet apărarea eventuală a granițelor. Ca urmare a acestui fapt s'a făcut o distribuție nouă a fabricilor de armament. Tot din această cauză s'a dat și la noi atenția cuvenită, problemei așa că se pare că politicește nu vom mai fi nici în această privință tributari străinătății. Evident trebuie să ținem seamă și aici de ceea ce am spus mai sus în ce privește naționalitatea industriei. Dar oricum ar fi este de necontestat că ne găsim pe cale de oarecare independență plus că economia românească capătă noi surse de muncă și izvoare de venituri.

Dacă finanțele particulare românești n'au dat vreun semn de înviorare, în schimb finanțele publice au luat o notă de desmorțire. Se pare că s'a reușit a se pune o oarecare stavilă în chetuieli inutile și mai cu seamă că s'au cristalizat anumite criterii după cari gospodăria Statului trebuie condusă. De aceea atât bugetul exercițiului trecut, cât și al celui curent s'au echilibrat, vorbind nepărtinitor așa cum de multă vreme bugetul românesc nu reușise să se mai prezinte. Prudența în chetueli a fost elixirul cu efect, element care a desmințit frapant și decisiv orice teorie care caută să demonstreze că cheltuiala mare are ca efect venit mare și că în consecință se poate merge în această privință cât de departe. Experiența nouă a dovedit teoria perimată. Credem de altfel că și în domeniul finanțelor particulare, raționalismul fără limită a dat faliment.

Din punct de vedere social anul 1936 a înregistrat o efervescentă semnificativă. Pretutindeni își fac loc idei noi asupra vieții cu tendințe de emancipare din tiparele în cari se înțepeniseră ele imediat după războiu. Ideea națională ca factor motorizator al vieții unui popor este pusă tot mai puternic în evidență. Din această cauză ideologiile sunt în flăcărantă bătălie. Curentul în gândire care rezolvă totul în cadrul general sub noțiunea de om incolor se dovedește nelegat de realități. Din spuza sub care a mornit așteptând să-și dovedească primatul, ideea națională reînvie cu puteri înzecite, transformându-se în curente de opinii și cerând să fie pusă la locul ce i se cuvine în guvernarea poporului. Lupta decisivă între viața propovăduită până acum și între cea care vrea să se impună, se dă pe pământul Spaniei. Să sperăm că sacrificiile pe cari acest popor a consimțit să le facă prin experimentarea benevolă a unei vieți artificiale și prin dovada care vrea s'o depună în fața lumii asupra falșității acesteia vor fi suficiente spre a

întrona spiritualitatea națională la locul pe care trebuie să-l dețină.

Ca eveniment deosebit financiar, trebuie să semnalăm în decursul anului trecut, operațiunea legalizării primelor la valutele forte și împreună cu ea reevaluarea stocului nostru de aur. Cu acestea ne-am restabilit lanțul de continuitate cu valutele de cari e legată stabilitatea noastră monetară.

Lumea internațională a fost în anul 1936 în continuă agitație. Diplomația a lucrat în continuu spre a opri izbucnirea unei conflagrațiuni a cărei origină se găsește în tendințele de a se da Europei o nouă repartizare teritorială. Țara noastră a ținut până acum cu mult curaj piept evenimentelor. Să sperăm că și în 1937 și în toți anii ce vor veni până în veci, nația românească va ști să-și croiască un destin demn de ea și de înaltele sale calități.

ING. GH. BRÂNDUȘ.

Aplicarea legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA III-a.

Decizia No. 1277.

Dosar No. 2964/1935.

Dacă comerciantul în concordat preventiv, poate recurge la beneficiile art 50 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane? Soluție negativă.

La 12 Iunie 1936.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Iacob Mărgărit contra Sentinței Trib. Ilfov S. I. com. cu No. 1136 din 9 Iulie 1933, dată în proces cu George Marulis.

S'au prezentat recurentul, în persoană și intimatul prin dl avocat Antoniaade.

După citirea raportului făcut în cauză de dl Consilier G. Cristof.

S'a ascultat recurentul care a declarat că-și susține motivele de casare astfel cum au fost formulate în scris și dl av. Antoniaade în combateri.

Din cauza orelor înaintate

CURTEA

Amână pronunțarea deciziei la 19 și 25 Iunie a. c. apoi la 2 și în urmă la 3 Iulie 1936 când

DELIBERÂND.

Asupra recursului făcut de Iacob Mărgărit contra sentinței Trib. Ilfov sec. I. Com. cu No. 1836 din 9 Iulie 1935 dată în procesul cu George Marulis.

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs se constată că, recurentul fiind în concordat, a cerut lichidarea datoriilor sale, conf. art. 50 din legea datoriilor agricole și urbane susținând că legea fiind de strictă interpretare, dispozițiunile textului menționat sunt aplicabile și comercianților aflați în concordat. Că prima instanță i-a respins această cerere, iar tribunalul a confirmat ordonanța prezidențială de respingerea cererii recurentului, motivând că scopul legii fiind acela de a restabili un echilibru între creditori și debitori, care s'a pierdut din cauza conjuncturilor economice, iar nu acela de a dispua pe creditori de drepturile lor, dispozițiunile legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane nu pot în lipsa unui text, să fie aplicate cumulativ cu dispozițiunile legii concordatului preventiv, deoarece art. 50 cu toată generalitatea lui nu se poate aplica și comercianților aflați în concordat, fiindcă acolo unde într'adevăr legiuitorul a voit ca să acorde beneficiile acestei legi și comercianților aflați în concordat a spus-o în mod expres, astfel după cum a făcut-o în art. 61, unde prin excepție dela regula generală a prevăzut, că instituțiunile de credit având un concordat omologat la pronunțare și îndeplinind anumite condițiuni, pot beneficia de disp. art. 50 dacă în termen de un an dela promulgarea legii, renunță la concordatul obținut.

Că contra sentinței Tribunalului debitorul aflat în concordat, a făcut recurs pe un singur motiv de casare, astfel formulat.

„Violarea art. 50 din legea de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 1934, greșită interpretare a lui și abuz de putere, prin aceea că mi s'a refuzat beneficiul dispozițiunilor acestui art. 50 pentru că mă aflu în concordat și n'am făcut declarație formală de renunțare la el; deși acest articol nu face nici o distincție și vorbește în mod general de toți comercianții și industriașii persoane fizice și de asociațiile comerciale, cu excepția celor din art. 52“.

„Intr'adevăr, atât ordonanța prezidențială, cât și sentința tribunalului s. I. com. se bazează pe considerația că nu pot fi aplicate cumulativ dispozițiile concordatului preventiv și acele ale legii lichidării datoriilor din 1934 dacă nu există dispozițiune expresă în lege în acest scop, căci ar însemna o despuiere a creditorilor în favoarea debitorilor, ceea ce legiuitorul nu a putut urmări atunci când a căutat să restabilească echilibrul între drepturile creditorilor și acele ale debitorilor, echilibru deplasat din cauza conjuncturilor economice. Că dispozițiunile legii așa trebuiesc aplicate creanțelor astfel cum exista în acel moment, ca rezultat al voinței părților și a situației economice considerată ca forță majoră iar nu ca rezultat al intervenției legislative.

„Că sediul materiei trebuie căutat în dispozițiunile art. 61 care arată cum pot Instituțiunile de credit aflate în concordat să beneficieze de disp. art.

50 și că prin analogie tot așa trebuie să se aplice și comercianților persoane fizice disp. art. 50 completate cu cele ale art. 61. Că art. 50 așa cum a fost redactat se aplică numai comercianților ce nu sunt în concordat, după cum art. 52 se aplică instituțiilor de credit ce nu sunt în concordat, iar pentru cele în concordat se aplică art. 61.

„Credem că aceste considerente și această interpretare sunt eronate. Într-adevăr legea de lichidare a datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 este o lege excepțională de ordine publică deci de cea mai strictă interpretare: a fost făcută ca o derogare dela dreptul comun, pentru a satisface unor necesități de ordine socială și deci nu poate fi nici redusă nici extinsă în dispozițiile ei, care trebuiesc luate așa cum sunt. Ori art. 50 este clar și categoric: el vorbește de comercianți, industriași și societăți comerciale în general, fără nici o restricțiune, decât aceea din art. 52 relativă la instituțiile de credit cărora le crează un regim separat.

„Așa dar art. 50 este sediul general în materie de lichidare a datoriilor privind pe comercianți, societăți comerciale în general, iar art. 52 este excepție.

„Or acest text nu are nici o restricție privind pe comercianții în concordat și deci nu se poate crea o decădere pentru această categorie de debitori, în lipsa unui text expres mai ales că din însuși textul art. 52 reiese că acolo unde legiuitorul a voit să creeze o excepție a prevăzut expres, cea arătată în art. 52 și următorii. Dacă s'ar admite soluțiunea interzicerea beneficiului art. 50 comercianților în concordat s'ar ajunge la rezultatul că un comerciant în concordat să fie obligat a plăti integral datoriile sale privilegiate, iar el la rândul-i în calitate de creditor al unui comerciant ce ar beneficia de art. 50 să suporte reducerea creanțelor privilegiate ce ar avea contra acestuia. Ar fi profund inechitabil: căci pentru raporturi de drepturi identice s'ar crea tratamente deosebite. A face distincție între concordatari și neconcordatari în aplicarea art. 50 din lege înseamnă a nu ține seamă de motivul care a determinat introducerea acestui articol în lege, pierderea suferită de comercianții concordatari sau nu, la creanțele ce au de încasat, pierdere impusă lor de lege. Comerciantul în concordat este într-o situație critică economică și de aceea a apelat la concordat. Survenind legea de lichidarea datoriilor situația lui s'a înrăutățit și mai tare și aceasta numai prin efectul legii noi, creanțele ce aveau de încasat și pe care conta atunci când s'a angajat la plata ratelor concordatate au suferit o simțitoare reducere și plata lor i-a fost amânată pe timp îndelungat. Iată-l deci în pericol de a nu mai putea face față angajamentelor lor concordatate. Pe de altă parte noua lege acordă reducerea tuturor creanțelor fără distincție pe când concordatul preventiv excepta pe cele privilegiate. De ce să fie lipsit de acest avantaj comer-

ciantul concordatar și să beneficieze de el comerciantul neconcordatar când e presupus că situația celui ce a fost nevoit să recurgă la concordat e mai precară decât a celui ce nu a avut nevoie de concordat.

„De asemenea argumentarea trasă din prevederile art. 61 este în totul eronată. Se spune: dacă legiuitorul ar fi voit să favorizeze și pe comercianții concordatari ar fi spus expres, după cum a spus-o expres în art. 61 pentru Instituțiile de credit în concordat. Profundă eroare. Legiuitorul care acordă prin acest articol instituțiilor de credit în concordat lovit de dispozițiunile legii de lichidare, un termen de grație de 5 ani pentru plata ratelor concordatate a fost nevoit să adauge un aliniat special și să arate că aceste instituții în concordat cu tot avantajul acordat prin termenul de grație de 5 ani, au dreptul să beneficieze de dispozițiunile art. 50, renunțând la concordat. Au deci o favoare în plus la alegerea lor. Dacă nu le convine situația stabilită prin concordat cu tot termenul de grație de 5 ani, pot renunța la el și face propuneri noi în conformitate cu art. 50. Dacă nu ar fi prevăzut special acest aliniat, s'ar fi putut crede că instituțiile de credit în concordat nu mai pot uza de art. 50 pentru că lor li s'a dat în art. 61, favoarea termenului de grație de 5 ani. Dar comercianților în concordat despre care legea nu vorbește nicăiri și cărora nu li se acordă nici o compensație pentru pierderile suferite prin efectul legii pot fi privați dela beneficiul legii numai pe considerentul eronat că legiuitorul nu a vorbit decât de instituțiile de credit în concordat, când în realitate legiuitorul, care luase măsuri speciale pentru aceste instituții, s'a temut ca nu cumva printr-o greșită interpretare să fie excluse dela beneficiul art. 50 și de aceea a introdus în art. 61, aliniat special privind aceste instituții.

„Este neîndoios că a exclude pe comercianții în concordat dela beneficiul art. 50 pe baza interpretării dată de art. 61, ar însemna o violare a principiului de drept că nu se pot crea excepțiuni și decăderi pe cale de interpretări.

„Din toate aceste considerente rezultă că nu se poate trage altă concluzie decât aceea, că orice comerciant, care îndeplinește condițiunile legale, poate beneficia de dispozițiunile art. 50 și următorii din legea de lichidare a datoriilor din 1934, căci după cum foarte juridic argumentează o decizie a Curții de Apel din București secția I că legea din 1934 introducând o dispozițiune cu totul nouă și de favoare în beneficiul comercianților și legăm această dispoziție de situația creanțelor din 1931 urmează să se vadă că legiuitorul din 1934 printr-o dispoziție de ordine publică a înțeles să protejeze pe toți debitorii, cari s'ar găsi în această situațiune, fără a distinge pe acei cari au putut obține un concordat preventiv în baza unei legi anterioare“.

Având în vedere că prin motivul de casare recurentul susține că Tribunalul a comis un exces de putere și o violare a art. 50 din legea lichidării datoriilor atunci când a decis că dacă a beneficiat de reducerile concordatului preventiv nu mai poate beneficia cumulativ și de reducerile legii datoriilor agricole și urbane, pentru că acest text nu face nici o distincțiune, ci vorbește, în genral, de comercianții, industriași și societățile comerciale, fără a pune vreo condițiune de a nu se afla în concordat așa că întrucât art. 50 nu face nici o distincțiune orice comerciant aflat în concordat poate să beneficieze de disp. acestui text, că art. 61 invocat de Tribunal nu poate să constituie o dovadă contrarie, că legiuitorul a voit să facă o excepție numai cu Instituțiunile de Credit și să le acorde numai acestora dreptul de a beneficia de dispozițiunile legii lichidării datoriilor agricole și urbane, pentru că rațiunea înscrierii dispozițiunilor din acest text, nu a fost aceea de a deroga dela art. 50 și a prohibi cumulul beneficiilor acestor două legi și aceea de a nu se da art. 61 al. 2 o interpretare în sensul că din moment ce Instituțiunile de Credit aflate în concordat au obținut deja un termen de grație de 5 ani, pentru plata ratelor concordatate, ele nu mai pot, din cauză că au obținut această favoare, să beneficieze ca și orice comerciant în genere, de beneficiile art. 50 din legea datoriilor agricole și urbane.

Considerând că potrivit art. 50 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, Comercianții, Industriași și societățile comerciale cu excepția societăților arătate la art. 52 și următorii, precum și syndicatele agricole și viticole cari au cel puțin 15% din totalul creanțelor lor supuse prevederilor acestei legi la capitolele I și II și cari au acceptat dispozițiunile lor pentru toți debitorii cuprinși în menționatele articole, au dreptul să solicite Tribunalului să procedeze la convocare creditorilor spre a declara dacă acceptă propunerea de aranjament făcută chiar prin cererea de convocare, iar în caz contrariu să ceară aplicațiunea dispozițiunilor prescise mai departe de acest text.

Considerând că modul cum este redactat textul de mai sus și din spiritul și economia întregii legi, rezultă că art. 50 care vorbește de comercianți fără a face nici o distincțiune nu se referă decât la marea masă a comercianților, ale căror creanțe astfel cum au fost contractate prin libera voință a părților, iar nu și la comercianții cari au beneficiat vreodată de reducerea datoriilor prin intervenția altor legi anterioare de favoare, fiindcă acești debitori beneficiază de reducerea creanțelor lor au obținut micșorarea datoriilor lor de plată, iar scopul legii datoriilor agricole și urbane nu a fost acela de a ajuta pe acești debitori beneficiari, ci numai pe acei debitori împo-

vărași cari indiferent de cauză au ajuns în imposibilitate ca să plătească datoriile pe care le-au contractat și în condițiunile care le-au stipulat prin liberul consimțământ cu creditorii lor.

Că dovadă că acesta a fost scopul legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934 și că aceasta este interpretarea ce trebuie dată art. 50 reese și din cuprinsul art. 61, fiindcă prin acest text legiuitorul voind să creeze o situațiune excepțională pentru Instituțiunile Bancare, în scopul de a le da posibilitatea de a se reface, dispune că Instituțiunile de Credit având un concordat omologat, la promulgarea legii, să beneficieze și de dispozițiunile art. 50 și următorii, cu condițiunea ca în termen de un an dela data promulgării acestei legi, să renunțe la concordat, de unde rezultă că legiuitorul chiar și atunci când a voit să creeze o excepțiune de favoare, nu a admis nici chiar în mod excepțional, dreptul ca debitorii aflați în concordat cari au beneficiat odată de reduceri să cumuleze peste reducerile concordatului preventiv și reducerile legii datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, întrucât chiar și în acest caz excepțiunea de favoare înscrisă pentru Instituțiunile de credit în art. 61, nu a admis acestora dreptul de a se prevala de dispozițiunile legii datoriilor agricole și urbane oricând, ci numai într'un termen limitat de un an, dela data promulgării legii datoriilor agricole și urbane.

Că așa fiind și întrucât în asemenea situațiune, soluțiunea Tribunalului care a respins pretențiunile recurentului debitor aflat în concordat preventiv, de a beneficia cumulativ și de art. 50 din legea menționată este justă pentru motivele mai sus arătate de această Înalță Curte, motivul de casare formulat de recurent și bazat pe exces de putere și violarea art. 50 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, este nefondat și recursul urmează a fi respins.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată și apreciind:

PENTRU ACESTE MOTIVE

C U R T E A

IN NUMELE LEGII

Respinge recursul făcut de Iacob Mărgărit contra sentinței Tribunalului Ilfov Secția I. Comercială cu No. 1136/1935.

Obligă pe recurent să plătească intimatului suma de 2.000 (două mii) cheltueli de judecată.

Dată și citită în ședință publică azi 3 Iulie 1936.
ss. D. Gh. Lupu, ss. Gh. Nedici, ss. C. Roman,
ss. L. Ștefănescu, ss. Al. Teodorescu, ss. G. Cristof,
ss. P. Davidescu, Magistrat asistent ss. Eug. Ionescu.